

KÖRFEZ BAŐKENTLERİNİN ZORLANAN TARAFSIZLIĐI VE SALDIRILARIN MUHTEMEL YAYILIMI

HÜSEYİN BAHRİ KURT

A BD/İsrail'in 28 Şubat 2026 tarihinde İran'ı hedef alan saldırılarının ardından, İran'ın Körfez ülkelerine yönelik misilleme saldırıları, ilk haftasında daha

yüksek yoğunlukta olmak üzere, yaklaşık bir aydır devam etmektedir. Her ne kadar bu saldırılar, İran'ın Körfez'i hedef alarak ABD üzerinde baskı üretme stratejisinden

İran'ın yürüttüğü varoluşsal mücadeleye paralel biçimde, Körfez ülkeleri de giderek daha belirgin bir beka tehdidiyle karşı karşıya kalacak; buna bağlı olarak tarafsızlık politikasının siyasi, ekonomik ve güvenlik maliyeti daha da yükselecektir.

henüz arzu ettiği sonucu tam anlamıyla üretmemiş olsa da, ABD/İsrail'in İran içindeki hedef setini farklı nitelikteki alanlara doğru genişletmesi, İran'ın da Körfez'e yönelik saldırılarını enerji ve su arıtma tesisleri ile ABD ile ilişkilendirilen sivil ve yarı-sivil alanlara doğru yayma ihtimalini artırmaktadır. Böyle bir senaryoda, İran'ın yürüttüğü varoluşsal mücadeleye paralel biçimde, Körfez ülkeleri de giderek daha belirgin bir beka tehdidiyle karşı karşıya kalacak; buna bağlı olarak tarafsızlık politikasının siyasi, ekonomik ve güvenlik maliyeti daha da yükselecektir.

KÖRFEZ ÜLKELERİNİN TARAFSIZLIK POLİTİKASI

Haziran 2025'te yaşanan İran-İsrail 12 Gün Savaşı'nın ardından, başta Suudi Arabistan, Katar, Kuveyt ve Umman olmak üzere Körfez ülkeleri, Birleşik Arap Emirlikleri'nin (BAE) daha kısmi ve temkinli pozisyonu istisna sayılabilecek şekilde, ABD'nin İran'a yönelik muhtemel bir askeri müdahalesine açık biçimde mesafe koymuştur. Bu yaklaşım, böylesi bir müdahalenin İsrail'in bölgesel yayılmacılığını daha da teşvik edebileceği ve mevcut kırılğan güvenlik ortamını derinleştirebileceği yönündeki kaygılara dayanmaktadır. Aynı

dönemde bu ülkeler, İran'ın sivil nükleer enerjiye erişimini de egemenlik hakkı çerçevesinde değerlendirmiştir.

Bu doğrultuda Körfez başkentleri, özellikle kendi topraklarında bulunan ABD askeri üslerinin olası bir çatışmada doğrudan hedef haline gelebileceği endişesiyle Donald Trump yönetimi üzerinde baskı oluşturmaya çalışmıştır. Söz konusu baskı yalnızca diplomatik kanallarla sınırlı kalmamış; aynı zamanda Körfez topraklarının herhangi bir askeri operasyonda kullanılmasına karşı caydırıcı mesajlar da içermiştir.

Ancak 28 Şubat'ta başlayan ikinci çatışma dalgası, bu dengeyi ciddi biçimde sarsmıştır. İran'ın Körfez ülkelerindeki ABD üslerine yönelik saldırıları kısa süre içinde enerji altyapısı ve desalinasyon tesislerini de kapsayacak şekilde genişlemiştir. Buna rağmen Körfez ülkeleri, çatışmanın tarafı olmadıkları yönündeki resmi söylemlerini sürdürmüştür. Ne var ki savaş ilk ayını doldururken ortaya çıkan tablo, özellikle Suudi Arabistan, Katar ve BAE'nin giderek daha fazla çatışmanın dolaylı tarafları haline geldiğini göstermektedir.

Bu eğilimin arkasındaki temel unsur, savaşın kısa vadede sona ermeyeceğine dair güç-

ABD Başkanı Trump'ın 2025'teki Suudi Arabistan ziyareti.

lenen beklentidir. Haziran 2025'te yalnızca 12 gün süren ilk savaşın aksine, Şubat sonunda başlayan ikinci dalga daha uzun soluklu ve daha yıpratıcı bir karakter kazanmıştır. İran'ın üst düzey kayıplara rağmen çatışmayı stratejik bir sonuç üretme amacıyla sürdürme eğilimi de bu sürecin uzamasına katkı sağlamaktadır.

Körfez ülkelerinde savaşın uzayacağına dair beklenti, artık somut toplumsal ve kurumsal tedbirler üzerinden de gözlemlenebilmektedir. Katar'da kamusal etkinliklerin askıya alınması, eğitim faaliyetlerinin çevrimiçi ortama taşınması ve yabancı üniversitelere bağlı öğrenci yurtlarının tahliye

Körfez ülkelerinde savaşın uzayacağına dair beklenti, artık somut toplumsal ve kurumsal tedbirler üzerinden de gözlemlenebilmektedir. Katar'da kamusal etkinliklerin askıya alınması, eğitim faaliyetlerinin çevrimiçi ortama taşınması ve yabancı üniversitelere bağlı öğrenci yurtlarının tahliye edilmesi bu kapsamda dikkat çekmektedir.

edilmesi bu kapsamda dikkat çekmektedir. Benzer şekilde Qatar Airways filosundaki geniş gövdeli uçakların yurt dışına kaydırılması da artan risk algısının önemli göstergelerinden biridir.

Enerji altyapısının doğrudan hedef alınması ve Hürmüz Boğazı üzerindeki baskının artması, Körfez ekonomileri açısından yalnızca güvenlik değil, aynı zamanda varoluşsal bir ekonomik tehdit anlamına gelmektedir. Bölge ekonomilerinin bu geçiş hattına yüksek bağımlılığı, tarafsızlık politikasının maliyetini her geçen gün artırmaktadır. Bu nedenle "çatışmaya sürüklenmek istenen taraf" söyleminin zamanla yerini, İran'ı caydırmaya dönük daha aktif ve önleyici güvenlik tedbirlerine bırakması muhtemel görünmektedir.

KÖRFEZ ÜLKELERİNİN MUHTEMEL HEDEFLERİ

İran'ın Körfez ülkelerine yönelik saldırıları ve Hürmüz Boğazı'nı stratejik bir baskı aracı olarak kullanması, bölge ülkelerini doğrudan varoluşsal bir krizle karşı karşıya bırakmıştır. Bu bağlamda, ABD öncülüğünde Hürmüz'de deniz güvenliğini sağlamaya dönük çok uluslu bir koalisyona katılım, öne çıkan seçeneklerden biri olarak değerlendirilebilir.

Hürmüz Boğazı'nın güvenliği yalnızca kısa vadeli askeri bir öncelik değil, aynı zamanda savaş sonrası dönemde ekonomik istikrarın sürdürülebilmesi açısından da kritik öneme sahiptir. Turizm, lojistik ve yapay zekâ gibi petrol sonrası ekonomik dönüşüm projelerinin hedef alınması, bu güvenlik ihtiyacını daha da merkezi hale getirmektedir.

Bu çerçevede, İran ile BAE arasında egemenlik ihtilafına konu olan Abu Musa, Büyük Tunb ve Küçük Tunb adaları gibi alanlar, gerilimin tırmanabileceği potansiyel odaklar arasında öne çıkmaktadır. Özellikle BAE'nin İran'a karşı daha sert bir pozisyona yönelmesi ve saldırılardan doğrudan etkilenen başlıca aktörlerden biri haline gelmesi, bu ihtimali güçlendirmektedir.

Ayrıca Körfez ülkeleri ile İran arasındaki tarihsel güvenlik gerilimleri de mevcut politika tercihlerini şekillendirmektedir. 2019'da Saudi Aramco tesislerine yönelik saldırılar ile Yemen sahasında İran destekli Husiler üzerinden yürütülen vekâlet çatışmaları, özellikle Suudi Arabistan'ın tehdit algısını derinleştirmiştir.

Son dönemde BAE Dışişleri Bakanı Abdullah bin Zayed Al Nahyan'ın İran'a yönelik sert söylemleri de bu politikanın

25 Mart 2022'de Suudi Arabistan'ın Cidde kentindeki Saudi Aramco'ya ait petrol deposunda Husiler tarafından hedef alındı.

daha çatışmacı bir çizgiye kayabileceğine işaret etmektedir.

Tüm bu gelişmeler ışığında, Suudi Arabistan ve BAE'nin tam tarafsızlıktan kademele biçimde uzaklaşarak ABD çizgisine daha fazla yaklaşması ihtimal dahilindedir. Katar'ın İran yanlısı aktörlere yönelik baskıyı artırması ve Kuveyt'in Hizbullah bağlantılı unsurlara karşı operasyonel tedbirler alması da bu dönüşümün erken işaretleri olarak okunabilir.

KÖRFEZ ÜLKELERİNİN KARŞI KARŞIYA OLDUĞU SINIRLILIKLAR

Bununla birlikte Körfez ülkelerinin politika alanını daraltan iki temel kısıt öne çıkmaktadır: askeri kapasite yetersizlikleri ve ekonomik sürdürülebilirlik sorunları.

Askeri açıdan bakıldığında, Körfez ülkelerinin savunma sistemleri büyük ölçüde dış tedarike bağımlıdır ve yerli üretim kapasitele ri sınırlı düzeydedir. Bu durum hem maliyetleri yükseltmekte hem de uzun süreli bir ça-

Kısa vadede en olası senaryo, Körfez ülkelerinin tamamen saf değiştirmesinden ziyade; sınırlı güvenlik angajmanını artırırken diplomatik manevra alanını da korumaya çalıştığı hibrit bir stratejiyi sürdürmesidir.

tışma senaryosunda envanter yönetimini zorlaştırmaktadır. Buna ek olarak, birçok savunma sisteminin sahada kapsamlı biçimde test edilmemiş olması, operasyonel etkinlik konusunda belirsizlik yaratmaktadır. ABD'nin İsrail'e sağladığı niteliksel askeri üstünlük garantisinde Körfez ülkelerinin erişebileceği sistemlerin niteliğini dolaylı olarak sınırlayan bir faktör olarak öne çıkmaktadır.

Ekonomik düzlemde ise, Hürmüz Boğazı'nın işlevsiz hale geldiği bir senaryoda İran'a karşı uzun süreli ve sürdürülebilir bir karşıtlık siyaseti izlemek son derece güç görünmektedir. Katar ekonomisinin LNG ihracatına yüksek bağımlılığı ve Suudi Arabistan'ın düşük petrol fiyatları nedeniyle karşı karşıya kaldığı mali baskılar, bu kırılganlığı daha da artırmaktadır. Dolayısıyla uzun sürecek bir yıpratma savaşında Körfez ülkelerinin ekonomik dayanıklılığı, İran'a kıyasla daha sınırlı kalabilir.

Ayrıca İran'a karşı açık bir askeri pozisyon alınması, bu ülkeleri İsrail ile aynı hatta konumlandıracağı için hem iç kamuoyunda hem de küresel Müslüman kamuoyu nezdinde ciddi meşruiyet sorunları doğurabilir. Özellikle Gazze bağlamında şekillenen hassasiyetler dikkate alındığında, böyle bir algının önemli siyasi maliyetler üretmesi muhtemeldir.

POLİTİKA DEĞİŞİMİ SÖYLEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Batı medyasında sıkça dile getirilen, Körfez ülkelerinin tarafsızlık politikasını terk ederek İran'a karşı yürütülen askeri girişimlere daha açık destek vereceği yönündeki iddialar, mevcut dinamikler ışığında ihtiyatla değerlendirilmelidir.

Her ne kadar artan güvenlik tehditleri ve ekonomik maliyetler bazı karar alıcıları daha sert bir çizgiye yöneltebilecek olsa da, bu söylemin iki farklı işleve sahip olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. İlk olarak, bu tür bir söylem İran'a karşı caydırıcılığı artırmak amacıyla bilinçli biçimde dolaşıma sokuluyor olabilir. İkinci olarak ise özellikle dış aktörler tarafından, Körfez ülkelerini çatışmaya daha fazla angaje olmaya zorlamak için araçsallaştırılıyor olabilir.

Bu nedenle kısa vadede en olası senaryo, Körfez ülkelerinin tamamen saf değiştirmesinden ziyade; sınırlı güvenlik angajmanını artırırken diplomatik manevra alanını da korumaya çalıştığı hibrit bir stratejiyi sürdürmesidir.

SALDIRILARIN MUHTEMEL YAYILIMI

Enerji Tesisleri

İran, daha önce özellikle 2 Mart'ta Suudi Arabistan'daki Saudi Aramco tesisleri ile Katar'daki Ras Laffan LNG altyapısını hedef alarak çatışmanın enerji güvenliği boyutunu öne çıkarmıştır. Söz konusu saldırılar, savaşın başlangıcından itibaren gerilimin kontrol altında tutulmasına öncelik veren Suudi Arabistan ve Katar açısından önemli bir eşik teşkil etmiştir. Bu çerçevede, her iki ülkenin İran'a yönelik söyleminde gözle görülür bir sertleşme yaşanmış; önceki dönemde öne çıkan yatıştırıcı ve temkinli ton, yerini daha belirgin bir caydırıcılık vurgusuna bırakmıştır. Katar Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Macid El-Ensari'nin İran'ın bu saldırılar nedeniyle "bedel ödemesi gerektiği" yönündeki açıklaması da bu söylemsel dönüşümün dikkat çekici örneklerinden biri olmuştur.

Bununla birlikte, İran saldırılarının yoğunluğunun azalması, tarafların karşılıklı itidal çağrılarında bulunması ve Katar'ın arka kapı diplomasisi yoluyla çatışmanın sınırlandırılmasına dönük rol üstlenmesi, Katar'ın belirli bir dönem boyunca doğrudan hedef alınmamasını beraberinde getirmiştir. Nitekim 19-28 Şubat tarihleri arasındaki dokuz günlük süreçte Katar'a yönelik doğrudan bir saldırı gerçekleşmemiştir. Ancak İran'daki enerji tesislerinin hedef alınmasını takiben, Katar'a yönelik saldırıların yeniden başlaması, enerji altyapısının çatışmada hem askerî hem de siyasi mesaj taşıyan öncelikli hedefler arasında kalmaya devam ettiğini göstermektedir.

Bu çerçevede, İranlı aktörlerin daha önce çeşitli vesilelerle işaret ettiği üzere, enerji tesislerine yönelik saldırılar önümüzdeki dönemde karşılıklı tırmanmanın en muhtemel eksenlerinden biri olmaya devam edecektir. Özellikle Körfez'deki hidrokarbon üretim, işleme ve ihracat altyapısının hedef

alınması, yalnızca ilgili ülkeleri değil, küresel enerji piyasalarını ve deniz ticaret güvenliğini de doğrudan etkileyebilecek bir risk alanı oluşturmaktadır. Bu bağlamda, Suudi Arabistan'daki Saudi Aramco tesislerinin 2019 yılında Husiler tarafından hedef alınmış olması, bu tür altyapının hem sembolik hem de stratejik kırılma noktasını ortaya koyan önemli bir emsal teşkil etmektedir.

Husilerin çatışmaya daha doğrudan ve yoğun biçimde dahil olması halinde, şimdiye kadar görece ihtiyatlı davranılmış bazı kritik enerji noktalarının da hedef listesine dahil edilmesi ihtimali artacaktır. Dolayısıyla enerji tesisleri, yalnızca askerî kapasiteyi değil, tarafların ekonomik maliyet üretme ve psikolojik baskı kurma kabiliyetini de yansıtan temel tırmanma alanlarından biri olarak öne çıkmaktadır.

Su Arıtma Tesisleri

28 Şubat 2026 tarihinde İran'daki Haftkel Barajı'nın hedef alınmasının ardından, 30 Mart 2026'da İran da Kuveyt'teki bir su arıtma tesisini hedef almıştır. Benzer şekilde İran, 9 Mart'ta Bahreyn'deki bir su arıtma tesisine yönelik saldırı gerçekleştirmişti. Bu gelişmeler, çatışmanın yalnızca enerji altyapısıyla sınırlı kalmadığını; su güvenliği gibi doğrudan toplumsal dayanıklılığı etkileyen kritik sivil altyapı unsurlarına da yayılma potansiyeli taşıdığını göstermektedir.

Bu durum özellikle Körfez açısından yüksek stratejik risk üretmektedir. İran ciddi kuraklık krizleriyle mücadele ederken, Körfez ülkeleri de dünyanın en yüksek su stresi altındaki ülkeleri arasında yer almaktadır. Bölge ülkelerinin temiz suya erişimi büyük ölçüde deniz suyunun arıtılmasına dayanıldığından, su arıtma tesisleri yalnızca teknik altyapı değil, aynı zamanda rejim istikrarı,

25 Mart 2026'da Kuveyt Uluslararası Havalimanı'nda bulunan bir yakıt deposuna İran tarafından düzenlenen İHA saldırısı.

toplumsal düzen ve ekonomik süreklilik açısından kritik öneme sahiptir. Nitekim Körfez ülkeleri içme ve kullanma suyunun yaklaşık yüzde 70 ila yüzde 90'ını arıtma tesislerinden sağlamaktadır. Bu nedenle su altyapısına yönelik saldırılar, etkileri itibarıyla enerji tesislerine yönelik saldırılar kadar hatta bazı senaryolarda daha fazla sistemik baskı üretme kapasitesine sahiptir. Temiz suya erişimin ciddi biçimde kesintiye uğradığı bir senaryo, yalnızca kamu sağlığı ve temel hizmetler üzerinde değil; aynı zamanda toplumsal huzur, iç güvenlik, iş gücü sürekliliği ve nüfus hareketliliği üzerinde de doğrudan sonuçlar doğurabilir. Özellikle yabancı iş gücüne yüksek derecede bağımlı Körfez ülkelerinde, uzun süreli su kesintileri ciddi bir göç baskı-

sını ve buna bağlı ekonomik kırılganlıkları tetikleyebilir. Bu bağlamda su arıtma tesisleri, önümüzdeki dönemde çatışmanın asimetrik ve yüksek etki üreten hedef setlerinden biri olarak öne çıkmaktadır.

ABD ile İlişkili Sivil Alanlar

Çatışmanın yayılım ihtimali yalnızca kritik altyapı ile sınırlı değildir; ABD ile doğrudan ya da dolaylı bağlantılı sivil alanlar da potansiyel hedefler arasında değerlendirilmektedir. Bu çerçevede Katar'daki ABD menşeli eğitim kurumlarına ait kampüsler dikkat çekmektedir. Özellikle Qatar Foundation bünyesindeki Education City'de faaliyet gösteren ABD üniversitelerine ait kampüslerin güvenlik riski nedeniyle çevrim içi eğitime geçtiği ve mev-

cut görünüm itibarıyla bu uygulamaların dönem sonuna kadar sürmesinin beklendiği anlaşılmaktadır. Bu durum, söz konusu kurumların doğrudan hedef alınmasalar dahi, artık operasyonel risk haritası içinde değerlendirildiğini göstermektedir.

Buna ek olarak İran, bölgede bulunan ABD askerlerinin bulunduğu, konuşlandığı, ikamet ettiği ya da sivil hayat içinde yer aldığı alanların da hedef alınabileceğini açık biçimde ifade etmiştir. Bu yaklaşım, çatışmanın klasik askerî hedef setinin ötesine geçerek "ABD varlığı" ile ilişkilendirilen daha geniş bir mekânsal alanı risk kapsamına dahil ettiğini göstermektedir. İran devlet medyasında 22 Mart günü bir süre yayımlanıp daha sonra geri çekilen tahliye haritasının da bu yaklaşımın erken bir işareti olduğu değerlendirilebilir.

Bu çerçevede önümüzdeki süreçte risk, yalnızca askerî üsler veya resmî tesislerle sınırlı kalmayabilir; ABD ile kurumsal, lojistik, sosyal ya da sembolik ilişki taşıyan sivil alanlar da dolaylı baskı ve hedefleme dinamiklerinin parçası haline gelebilir. Bu da Körfez ülkelerinde güvenlik riskinin coğrafi olarak daha da dağılmasına ve gündelik yaşam alanlarının çatışma denklemine daha görünür biçimde dahil olmasına yol açabilir.

SONUÇ

Genel tablo, Körfez ülkelerinin uzun süredir sürdürmeye çalıştığı tarafsızlık politikasının giderek daha kırılabilir ve maliyetli hale geldiğini göstermektedir. Savaşın, ticareti durma noktasına getirecek ölçüde uzaması ve İran'ın saldırı setini askerî hedeflerden enerji, su ve ABD ile ilişkilendirilen sivil alanlara doğru genişletme ihtimali, Körfez ülkeleri açısından çatışmayı giderek daha varoluşsal bir düzleme taşımaktadır. Bununla birlikte, Körfez ülkelerinin İran'a karşı artıracığı askerî angajmanın İsrail üzerindeki maliyet baskısını azaltma riski taşıması nedeniyle, kısa vadede bu ülkelerin tamamen saf değiştirmesinden ziyade; sınırlı güvenlik angajmanını artırırken diplomatik manevra alanını da korumaya çalışan hibrit bir stratejiyi sürdürmeleri daha muhtemel görünmektedir.

Bu çerçevede önümüzdeki süreçte risk, yalnızca askerî üsler veya resmî tesislerle sınırlı kalmayabilir; ABD ile kurumsal, lojistik, sosyal ya da sembolik ilişki taşıyan sivil alanlar da dolaylı baskı ve hedefleme dinamiklerinin parçası haline gelebilir.

Hüseyin Bahri Kurt

2023 yılında İbn Haldun Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü ile Tarih Bölümü'nden çift anadal programı kapsamında mezun oldu. Yüksek lisans öğrenimini, "Britain and Gulf Sheikhdoms in the 19th Century: Through the Expansion of International Society Lens" başlıklı teziyle 2025 yılında Katar'daki Hamad Bin Khalifa Üniversitesi Islam and Global Affairs programında tamamlamıştır. 2021-2025 yılları arasında Türkiye'de ve Katar'da çeşitli düşünce kuruluşlarında yarı zamanlı çalışmalarda bulundu ve aynı süreçte uluslararası akademik toplantılarda yer aldı. ORSAM bünyesinde Körfez Çalışmaları Araştırma Asistanı olarak çalışmaktadır. İngilizce ve Arapça bilmektedir.

Telif Hakkı

Ankara - TÜRKİYE ORSAM © 2026

Bu çalışmaya ait içeriğin telif hakları ORSAM'a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu çalışmada yer alan değerlendirmeler yazarına aittir; ORSAM'ın kurumsal görüşünü yansıtmamaktadır.

Ortadoğu Araştırmaları Merkezi

Adres : Mustafa Kemal Mah. 2128 Sk. No: 3 Çankaya, ANKARA

Telefon : +90 850 888 15 20

Email : info@orsam.org.tr

Fotoğraflar : Anadolu Ajansı (AA), Shutterstock